

UPUTSTVO ZA PRIPREMU ZA LABORATORIJSKA ISPITIVANJA

Preporuka pacijentu koji je dobio uput za laboratorijska ispitivanja krvi

- Radi pouzdanosti Vaših laboratorijskih rezultata krvi, potrebno je da dan pre dolaska u laboratoriju konzumirate lakšu hranu do 18-20 sati. Posle 18-20 sati možete piti tečnost, izuzev alkohola.
- Ujutro, pre dolaska u laboratoriju, nemojte ništa jesti i piti.
*Ako krv ne vadite ujutro nego tokom dana, bar 4-6 sata pre vadenja krvi nemojte da jedete i pijete slatke napitke. Pozeljno je da ne jedete ili bar lagane obroke.
- U slučaju da uzimate redovnu terapiju, nemojte uzeti jutarnju dozu lekova jer i lekovi utiču na tačnost Vaših rezultata.
- Jutarnju dozu lekova ponesite sa sobom i uzmite ih nakon vadenja krvi.

Kako se vadi krv?

U toku vadenja krvi iz vene (venepunkcija) tehničar/sestra uvodi iglu kroz kožu do vene, a kroz iglu krv otiče u špic/epruvetu. Najčešće se venepunkcija izvodi na unutrašnjoj strani lakta gde je vena lako dostupna. Iznad mesta gde će se izvaditi krv stavlja se poveska kako bi vena postala vidljivija. Uz stisak pesnice kada se to od vas zatraži, vena će postati još istaknutija. Procedura vadenja krvi obično traje manje od 3 minuta. Nakon toga se pritisne mesto uboda kako bi se ubrzalo zaustavljanje krvarenja i sprečilo stvaranje hematoma. Naglašavamo da nakon stavljanja tupfera vate na mesto uboda morate držati JAKO pritisnuto mesto uboda bar 5 minuta.

Da li boli?

Kada igla prolazi kroz kožu možete osetiti blagi bol. Može se pojaviti dodatna nelagodnost kada počne isticanje krvi u epruvetu. Ako vodite dete ili plašljivu osobu objasnite da će osetiti trenutni blagi bol ili nelagodnost.

KORISNI SAVETI:

Kod dubokih i nevidljivih vena potrebno je u konsultaciji sa Vašim lekarom da popijete 8 do 10 čaša tečnosti dan pre vadenja krvi. To će olakšati postupak vadenja krvi. Neposredno pred vadenje krvi poželjno je odraditi i neke vežbe za ruke ili šake.

Ukoliko imate **suvu kožu** da bi olakšali postupak vadenja krvi preporučljivo je stavljati hidratantnu kremu i do 4 puta dnevno na kožu cele ruke. Tako će sama punkcija biti manje bolna.

Ukoliko osećate nervozu i vrtoglavicu obavezno informišite tehničara pre nego što započne vadenje krvi. Vadenje krvi se može izvesti i u opuštenijem ležećem položaju ili odloženo, u momentu kada ćete se osećati bolje. Ukoliko u bilo kom trenutku osetite vrtoglavicu ili nesvesticu recite tehničaru ili bilo kome pored vas.

Preporuka pacijentu koji je dobio uput za analizu urina

- Posude za sakupljanje urina moraju biti čiste, suve i napravljene od inertne plastike.
- Za rutinski pregled urina sakuplja se prvi jutarnji uzorak (standardni), odmah posle noćnog odmora, a pre doručka ili drugih aktivnosti. Preporuka je da se ovaj uzorak uzima posle 8 sati mirovanja i ne manje od 4 sata zadržavanja urina u bešici.

ZNAČAJ LABORATORIJSKE DIJAGNOSTIKE

Kada treba uraditi laboratorijski pregled ?

Ukoliko pacijent nema zdravstvene tegobe, preporuka je da se krvna slika, pregled urina i osnovne biohemijske analize iz preventivnih razloga rade 2 puta godišnje. Te analize će poslužiti lekaru da prati zdravstveno stanje pacijenta. Ukoliko pacijent ima zdravstvene tegobe, tada lekar, po potrebi, upućuje pacijenta u laboratoriju i određuje koje analize treba uraditi.

Šta podrazumeva pregled krvne slike?

Krvna slika podrazumeva određivanje broja leukocita (belih krvnih zrnaca), eritrocita (crvenih krvnih zrnaca) trombocita (krvnih pločica), nivoa hemoglobina, vrednost hematokrita, i leukocitarne formule i pojedinih parametara poput MCV, MCH, MCHC. Nalazom krvne slike može se otkriti malokrvnost-anemija, poremećaji krvarenja, zapaljenski proces, i čitav niz hematoloških oboljenja.

Koje su osnovne biohemijske analize i na šta one mogu ukazati?

Sedimentacija - uglavnom se koristi pri otkrivanju i praćenju zapaljenjskih procesa. Takođe, može biti povećana kod reumatskih oboljenja, anemija, malignih procesa itd.

Fibrinogen - određuje se radi otkrivanja zapaljenjskih i reumatskih procesa, kao i u ispitivanju funkcije stanja jetre.

Glukoza - analizira se u cilju otkrivanja i praćenja šećerne bolesti. Osobe u čijoj porodici postoje srodnici oboleli od šećerne bolesti, spadaju u rizičnu grupu i samim tim trebalo bi češće da kontolišu nivo šećera u krvi.

Kreatinin, urea i mokraćna kiselina – određuje se radi otkrivanja i praćenja bubrežnih oboljenja kao i drugih stanja organizma.

Lipidni status obuhvata: holesterol, trigliceride, frakcije holesterola (HDL i LDL) – ovi parametri daju podatak o riziku razvoja ateroskleroze sa svim posledicama na kardiovaskularni sistem. Ateroskleroza je zajednički naziv za oboljenja u kojima je arterijski zid zadebljao uz gubitak elastičnosti. Na osnovu dobijenih rezultata, pacijentu se savetuje promena navika (ishrana, pušenje, fizička aktivnost) ili upotreba odgovarajućih lekova.

Bilirubin (ukupni i direktni), transaminaze (AST i ALT, gama GT, alkalna fosfataza) - služe za otkrivanje oboljenja jetre i žučnih puteva.

Kreatin kinaza (CK-NAC, kreatin kinaza MB i laktat dehidrogenaza) - određuju se kao parametri srčanih i mišićnih funkcija.

Gvožđe, TIBC i UIBC - parametri koji se koristi pri dijagnostici anemija kao i prilikom praćenja efekata odgovarajuće terapije.

Šta podrazumeva pregled urina i čemu on služi?

Rutinski pregled (urina) podrazumeva njegovu fizičko hemijsku obradu (boja, izgled, pH reakcija, specifična težina, prisustvo glukoze, proteina, acetona, bilirubina, urobilinogena i nitrita) i mikroskopski pregled sedimenta urina u kome se mogu uočiti eritrociti, leukociti, bakterije, gljivice, epitelne ćelije, sluz, kristali i druge materije. Pregled urina služi za otkrivanje oboljenja bubrega i urinarnog trakta.

Koji je značaj laboratorijskog nalaza?

Laboratorijske analize koriste lekari u svakodnevnom radu i od značaja su za:

1. postavljanje dijagnoze
2. procenu težine bolesti
3. praćenje razvoja bolesti
4. odgovor organizma na određenu terapiju

Prilikom postavljanja dijagnoze, nalaz se poredi sa referentnim vrednostima, dok se za praćenje toka bolesti kao i učinka terapije, nalazi jednog bolesnika upoređuju sa njegovim ranijim nalazima.

Preporuka pacijentima za pripremu pre ultrazvuka abdomena

- Radi pouzdanosti Vašeg pregleda, ne preporučuje se konzumiranje teške hrane i hrane koja nadima, 2 dana uoči pregleda.
- Savetuje se jedan izuzetno lagan, jutarnji obrok pre snimanja.
- Na pregledu bi trebalo da imate punu mokraćnu bešiku (npr. u periodu od sat ili dva sata pre pregleda, treba popiti 3-4 čaša vode).
- U slučaju da pacijent ima problema sa nadimanjem i gasovima par dana uoči pregleda, predlaže se upotreba Espumisan-a, dva dana neposredno pre pregleda, u dozi 3 puta po 2 tablete dnevno.